

Advent 2. vasárnapja

► Lk 21,25–36

A reménység jelei a végidők jelei között

A vasárnap jellege

Advent második vasárnapja az Úr eljövetelére való várakozás és felkészülés időszakának központi része. Az evangélikus hagyományban az eszkatologikus várakozás jegyében áll, amikor nemcsak Krisztus első eljövetelére, hanem visszajövetelére is tekintünk; egyszerre vagyunk – az *Agenda* felirata szerint – „ítélet előtt, kegyelem alatt”. A szimbólumok, mint az adventi koszorú második gyertyája, a fény növekedését és a remény erősödését jelképezik. A liturgikus szín a lila, amely a bűnbánatot és a megtisztulást jelzi, míg a vasárnap igéi az éberségre és a készületségre figyelmeztetnek.

Amit a textusról tudni kell

A textus Jézus apokaliptikus beszédeinek része, amelyben a végső időkről, a kozmikus jelekről és

az Emberfia dicsőséges visszatéréséről szól. E szöveg különös kihívás elé állítja a hívőt: hogyan értethetjük meg a világ végére utaló jeleket, és miként készülhetünk fel Krisztus visszajövetelére?

Lukács evangéliumában Jézus figyelmeztet a Nap, a Hold és a csillagok megrendülésére, a tengerek és a hullámok zúgására. Ezek a jelek arra utalnak, hogy a teremtés rendje megbomlik. Az apokaliptikus irodalomban (pl. Dániel könyve, Jelenések könyve) a kozmikus zavarok Isten beavatkozásának előjelei. Jézus azonban világosan kijelenti, hogy ezek a jelek az Emberfia, azaz Jézus Krisztus eljövetelének előfutárai. Az emberek félelemmel és kétségbeeséssel reagálnak, mert a világ, amelyet ismertek, a végéhez közeledik. Azonban ez nem a pusztulás, hanem egy új világ kezdetének ígérete (WRIGHT 1997, 322. o.).

Jézus visszatérése a végidőkről szóló apokaliptikus szövegek központi eseménye. Lukács evangéliumában az Emberfia felhőkön jön el, hatalommal és dicsőséggel. Ez a kép összecseng Dániel próféta látomásával (Dán 7,13–14), amelyben az Emberfia Isten trónja elé lép, hogy átvegye a hatalmat minden nép és nemzet fölött. Hans CONZELMANN szerint Lukács evangéliuma ezzel hangsúlyozza, hogy Jézus nem egyszerűen történelmi alak, hanem a világ végső ítélőbírója (1961, 112. o.).

Jézus eljövetele azonban nemcsak ítéletet hoz, hanem a világ újjáteremtésének lehetőségét is. Lukács evangéliumának megírása idején a keresztény közösségek gyakran éltek üldöztetés alatt, és a világvégi várakozás erős volt közöttük. Az apokaliptikus irodalom, amely a késő zsidó és korai keresztény kultúrában népszerű volt, vigaszt és reményt nyújtott ezekben a nehéz időkben. A kozmikus jelek és az ítélet képei nemcsak fenyegetést, hanem Isten uralmának végső megvalósulását is hirdették (PRÖHLE 1991, 313. o.).

A textus a jelen valóságában is megszólítja a hívőt: éberben és erkölcsösen élni azt jelenti, hogy készen állunk az Úr eljövetelére bármikor, és életünket a Krisztusban való remény határozza meg (BULTMANN 1994, 44. o.).

A perikópa megértése

A Lk 21,25–36 szakaszban megjelenő eszkatológiai motívumok központi elemei a végidőkkel kapcsolatos keresztény reménységnek. A textus Krisztus visszajövetelére és az ítélet napjára utal, ami az emberi történelem beteljesedése. Ez a Krisztusban való remény, amely meghaladja a jelenlegi világban tapasztalt szenvedéseket, erős teológiai összefüggést mutat a megváltás és az újjáteremtés központi kérdéseivel.

A kozmikus jelek a teremtés rendjének megzavarodását jelzik, amely kapcsolatba hozható a romlásba esett világ állapotával (Róm 8,19–22) és Isten végső helyreállító cselekedetével. A szöveg-

ben hangsúlyozott éberség nemcsak erkölcsi kérdés, hanem a hitből fakadó éber várakozás, amely Krisztus uralmának megvalósulását várja. Ezzel szoros összefüggésben áll a remény teológiai toposza, amely a végső megváltás ígérete által formálja a keresztény életet.

Az apokaliptikus képek a művészettörténet számos példája szerint is reménykedő félelmet ébresztenek, mint például Michelangelo *Utolsó ítélet* freskóján. Ez az esztétikai szimbolizmus kiegészíti azt a felfogást, amely Jézus visszajövetelét az üdvösség beteljesedésével kapcsolja össze. FABINY Tibor eszkatológiai témájú értekezéseiben (pl. 1996) ezt a feszültséget hangsúlyozza: a végidők jelei és az isteni ítélet közötti átmenetben az ember Isten ítélő színe előtt áll.

Dogmatikailag fontos Krisztus dicsőséges visszajövetelének és az ítéletnek a feszültsége: az evangéliumi örömmüzenet Jézus eljövetelében és az ítélet komolyságában egyaránt jelen van.

Igehirdetési vázlat

Advent második vasárnapja az eljövendő Krisztusra való figyelésről szól, ahol a kozmikus jelek és az emberi élet mulandósága szembesíti a hívőt az ítélettel és a reménnyel. Jézus visszajövetele nemcsak fenyegetés, hanem a világ megváltásának ígérete. Az éberség nem passzív várakozás, hanem aktív, erkölcsös élet. A hitből fakadó remény arra hív, hogy készülten és felelősséggel éljünk ebben a világban, mert Jézus visszajövetele a megváltás és az újjáteremtés ígérete. A világ mulandóságát szemlélve a keresztények reménységben és éberségben élnek, felkészülve Krisztus dicsőséges visszatérésére.

Bevezetés: Advent második vasárnapjának jelentősége: visszatekintés és előretekintés

Advent második vasárnapja különleges jelentőséggel bír az egyházi esztendőben, hiszen nemcsak a karácsonyi ünnepre, Krisztus első eljövetelére való várakozást jelképezi, hanem a világ vége felé muta-

tó reményünket is erősíti. Lukács evangéliumának apokaliptikus szövegeiben kozmikus jelek, a természet megrendülése és az Emberfia dicsőséges visszatérése jelenik meg. Ez a jövődőlés egyszerre rémítő és reményt keltő, hiszen a világ rendje megrendül, de mindez egy új, megváltott világ felé vezet. Igénk képei arra emlékeztetnek minket, hogy az emberi élet, a természet és a történelem Isten kezében van, és a világ végső célja a megváltás és a megújulás.

Kozmikus jelek és a teremtés rendje. A természet megzavarodása: a teremtés újjászületésének előjelei
Világunkban egyre több jelet látunk, amelyek mintha a természet megzavarodására utalnának: klímaváltozás, társadalmi és politikai feszültségek, háborúk és természeti katasztrófák. Ezek a jelek a mindennapokban félelmet kelthetnek, de keresztény hitünk szerint ezek a végidők előjelei, Isten megváltó tervének részei. Az apostolokhoz hasonlóan mi is találkozunk azzal a kérdéssel: hogyan élünk ebben a megrendült világban, amikor Jézus visszajövetelét várjuk?

Jézus visszajövele: A megváltás beteljesedése az ítélet és az újjáteremtés által

Jézus visszatérése a végidőkről szóló apokaliptikus szövegek központi eseménye. Lukács evangéliumában az Emberfia felhőkön jön el, hatalommal és dicsőséggel. Ez a kép összecseng Dániel próféta látomásával (Dán 7,13–14), amelyben az Emberfia Isten trónja elé lép, hogy átvegye a hatalmat minden nép és nemzet fölött. Jézus eljövetele tehát nemcsak ítéletet hoz, hanem a világ újjáteremtésének lehetőségét is.

Éberség és erkölcsi felhívás: Az éberség fontossága a keresztény életben, bűnbánat és készülés

Jézus figyelmeztetése világos: „Vigyázzatok magatokra, hogy szívetek el ne nehezdedjék.” (Lk 21,34) Az adventi várakozás időszaka arra hív minket, hogy ne engedjünk a félelmeknek, hanem éberen és készen várjuk az Úr visszajövetelét. Az éberség nemcsak a bűnbánatot és a lelki tisztaságot

jelenti, hanem azt is, hogy aktívan készülünk a találkozásra. Az adventi gyertyák fénye nemcsak Krisztus születésére, hanem az ő dicsőséges visszaszajövetelére is emlékeztet minket. Az éberség azt jelenti, hogy felismerjük az idő jeleit, de nem veszítjük el a reményt, hiszen Krisztus visszatérése a megváltás és az újjáteremtés napja lesz.

A remény teológiája: A keresztény remény mint az adventi várakozás alapja

Az adventi időszakban a gyülekezetek számára fontos, hogy a remény és a hit üzenetét hirdessük nekik. A világ mulandósága ellenére a keresztény élet az örök életre, a megváltás ígéreterére épül. Az eszkatológiai várakozás nem passzív tevékenység, hanem aktív és reményteli élet, amely erkölcsi felelősséggel jár. Itt jelenik meg az adventi bűnbánat, a lelkünk és életünk rendezése, hogy készen legyünk a találkozásra Krisztussal, amikor eljön. Advent tehát nemcsak a karácsonyi ünnepre való felkészülés ideje, hanem a jövőre tekintő remény időszaka is. A Krisztusban való hit reménységében élünk, és az adventi gyertyák fénye arra emlékeztet, hogy Isten világossága eljön ebbe a világba. Ez a világ, amely mulandó és sokszor szenvedéssel teli, Krisztus által megújul, és a mi feladatunk, hogy készen álljunk erre az új világra.

További javaslatok az istentisztelethez

Imádság

Mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy figyelmeztetsz és bátorítasz minket a végidők jelei között is. Segíts, hogy ne a félelem vezéreljen, hanem Krisztusba vetett hitünk adjon erőt a mindennapokban. Add, hogy éberek és készek legyünk találkozni veled, és szeretetben, türelemben járjunk a világban. Kérünk, töltsd meg szívünket reménységgel, és adj bátorságot, hogy minden körülmények között a te igazságod szerint éljünk. Várjuk eljöveteledet, és add, hogy életünk addig is rád mutasson. Ámen.

Illusztráció

VERS

Reményik Sándor: *Csendes csodák*

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.

Tedd a kezedet a szívedre
Hallgasd, figyeld, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?

Nézz a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüstpontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feljűk szárnyat bontogat?

Nézd, árnyékod hogy fut előled,
Hogy nő, hogy törpül el veled.
Nem csoda ez? – s hogy tükröződni
Látod a vízben az eget?

Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópelyhek az örömök,
Szitáló, halk szírom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

FILM

Az ember gyermeke (*Children of Men*, 2006, rendező: Alfonso Cuarón)

A film posztapokaliptikus világban játszódik, ahol a remény szinte teljesen elveszett, miután már közel húsz éve egyetlen gyermek sem született. Amikor kiderül, hogy van valahol egy várandós lány, az ő megmentésén és a különleges gyermek megszületésén az egész emberiség sorsa múlhat. A film jól érzékelteti az apokaliptikus várakozást és a remény megjelenését a legnagyobb sötétségben.

Noé (*Noah*, 2014, rendező: Darren Aronofsky)
A bibliai Noé története során a világ pusztulását és újrakezdését látjuk, ahogyan Isten ítélete bekövetkezik, de a végén a megújulás és az új élet lehetősége jelenik meg. A film jól ábrázolja az ítélet és a megváltás közötti kapcsolatot.

TÖRTÉNET

Az utóbbi évek egyik legnagyobb árvize vonult le szeptember közepén a Dunán. Az árhullám érkezésére fel lehetett készülni, hiszen a vízügyi szakemberek pontosan meg tudták mondani, melyik nap éri el a tetőzés a folyó bizonyos szakaszait. A gátak megerősítésével, mobilgátak építésével, homokzsákok pakolásával teltek el a vízszint emelkedése előtti napok, így meg lehetett akadályozni a komolyabb károkat. De még így is sok helyen felvetődött, hogy a szakemberek már évek óta szorgalmazzák védművek építését kritikus szakaszokon, amelyek most még egyszerűbbé tették volna a védekezést. Az is fájdalmas tapasztalat, hogy a levonuló árhullám hasznosítására sincs kiépített tározókapacitás, pedig az aszályos nyár után hasznos lett volna megőrizni a hirtelen jött, hatalmas vízmennyiséget. Ezt jelentené az adventi reménység szerinti várakozás és felkészülés is: nem az utolsó pillanatban kapkodni, hanem mindig készenlétben állni, várva az eljövendő biztos érkezését.

Felhasznált és ajánlott irodalom

- BULTMANN, Rudolf 1994. *Történelem és eszkatológia*. Ford. Bánki Dezső. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest.
- CONZELMANN, Hans 1961. *Die Mitte der Zeit. Studien zur Theologie des Lukas*. J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen.
- FABINY Tibor 1996. *Típológia és apokaliptika*. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest. (Hermeneutikai füzetek 11.)
- MARTY, William H. 2016. *A kor, amelyben Jézus élt*. Evangéliumi Kiadó, Budapest.
- PRÖHLE Károly 1991. *Lukács evangéliuma*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest.
- WRIGHT, N. T. 1997. *Jesus and the Victory of God*. Fortress Press, Minneapolis.

■ ZSÍROS LILLA LENKE